

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

1889-1.1.2-2020
2020-05-19

Riktlinjer för studenters bild och/eller ljudupptagning i undervisningssituationer

Riktlinjer för studenters bild och/eller ljudupptagning i undervisningssituationer

Rektor för Södertörns högskola har beslutat att följande regler ska gälla för studenters ljudupptagning, fotografering och filmning vid föreläsningar, seminarier och andra undervisningssituationer vid Södertörns högskola:

1. Ljudupptagning, fotografering, filmning och liknande inspelning av föreläsningar, seminarier och andra undervisningssituationer är inte tillåten om så inte uttryckligen angetts.
2. Lärare bör markera sina presentationer och annat undervisningsmaterial med © tillsammans med namnet på läraren och Södertörns högskola.
3. Enskild lärare eller föreläsare har möjlighet att vid undervisningstillfälle ge tillstånd för ljudupptagning, fotografering eller filminspelning av föreläsningen, det vill säga av läraren och undervisningsmaterialet (tavlan/presentationen). Om läraren/föreläsaren ger tillstånd enligt denna punkt ska läraren/föreläsaren även fastställa vilka regler som ska gälla för spridning, till exempel om ljudupptagningen får göras tillgänglig för andra än dem som deltog i undervisningen eller seminariet. Vid tillåten ljudupptagning ska läraren/föreläsaren upplysa om att en student som inte vill få sin röst inspelad, ska få möjligheten att ställa sina frågor enskilt till läraren vid ett senare tillfälle.

4. En del studenter med funktionsnedsättning rekommenderas i sitt funktionsintyg särskilt pedagogiskt stöd i form av inspelning. Om studenten har behov av att spela in ska hen tillgängliggöra sitt funktionsintyg för berörd lärare innan studenten spelar in en undervisningssituation. Detta för att försäkra sig om att inget hinder för inspelning föreligger. Läraren ska, med hänsyn till studentens särskilda behov, besluta om inspelning är möjlig vid varje enskilt tillfälle. Läraren ska vid varje inspelningstillfälle informera övriga studenter om att inspelning görs, utan att aktuell student pekas ut.

5. Att ljudupptagning, fotografering och filmning vid ett givet tillfälle har godkänts innebär inte en rätt för student eller annan som svarar för sådan upptagning att sprida, tillgängliggöra eller på annat sätt använda upptagningen för annat än sitt personliga bruk. Det är fullt möjligt att lärare behöver lämna ut upphovsrättsligt skyddat material enligt offentlighetsprincipen. Sådant utlämnande innebär dock bara en rätt att ta del av handlingen och dess innehåll och ger ingen rätt att sprida innehållet. Utlämnandet sker då normalt med förbehåll om att materialet inte får nyttjas. Lärare ska upplysa studenter om detta.

6. Student som stör pågående undervisning (exempelvis med otillåten inspelning) ska efter tillsägelse av läraren, om störningen inte upphör, uppmanas att lämna undervisningslokalen. Om personen trots uppmaning fortsätter att sabotera undervisningen kan råd ges via Södertörns högskolas säkerhetschef (08-608 43 11) om hur situationen ska hanteras. Student som stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan kan bli föremål för disciplinära åtgärder enligt 10 kap. högskoleförordningen.

7. Vid upprepade störningar av samma student (exempelvis otillåten inspelning) ska ansvarig lärare ta kontakt med sin närmsta chef för att avgöra hur frågan ska hanteras vidare.

Notera att en åtskillnad bör göras mellan föreläsning och seminarium eftersom inspelning kan hindra andra studenters medverkan i undervisningen. Läraren ska beakta detta särskilt vid fråga om inspelning av ett seminarium, eftersom studenter förväntas att delta aktivt under sådana undervisningssituationer.

Riktlinjer för bild-och ljudinspelning som sker i undervisningssituationer av studenter

Bakgrund

Teknikens utveckling och ökade tillgänglighet har medfört att frågan om studenters rätt att filma och spela in föreläsningar och andra undervisningssituationer har aktualiserats av lärare. Behovet av en tydlig riktlinje för bild-och ljudinspelning som sker i undervisningssituationer av studenter har efterfrågats. Den här riktlinjen är därför framtagen för att vara till stöd för dig som undervisande lärare att tydligt klargöra för studenter att bild och/eller ljudupptagningar i undervisningssituationer inte är tillåten, om så inte uttryckligen angetts.

För att upprätthålla en hög kvalitet på utbildningen¹ och en bra studiemiljö beslutar rektor följande. Det är inte tillåtet för studenter, som är närvarande vid undervisningssituationer, att vidta någon form av bild och/eller ljudupptagningar, om så inte uttryckligen angetts.

Information om regler för bild och/eller ljudupptagning ska alltid ges av läraren i inledningen till varje enskild kurs och/eller delkurs samt göras tillgänglig i Studiemmanualen.

¹ Se 1 kap. 4 § högskolelagen (1992:1434).

Vad gäller för bild och/eller ljudupptagningar som sker för personligt bruk?

Att ljudupptagning, fotografering och filmning sker, som läraren har givit medgivande till, innebär inte en rätt för student att sprida, tillgängliggöra eller på annat sätt använda upptagningen för annat än sitt eget personliga bruk.

För studenter som, efter tillstånd av läraren, får ta ljudupptagning under en undervisningssituation där de är behöriga att delta i (exempelvis föreläsningar) kan anvisningar stipuleras av läraren vid varje undervisningstillfälle. En sådan anvisning kan exempelvis vara att ljudupptagning enbart får ske under den inledande delen när läraren har sitt föredrag, men inte under den andra delen när studenter deltar i seminariet. Anvisningarna gäller oavsett om undervisningen sker i Södertörns högskolas lokaler eller på distans.

Notera att en åtskillnad bör göras mellan föreläsning och seminarium på grund av känsligt innehåll.

Sammanfattningsvis, en lärare kan tillåta att bild och-ljudupptagning sker vid ett undervisningstillfälle, men studenten som gör sådan upptagning får endast använda materialet för personligt bruk, om inget annat har angetts.

Vad gäller för studenter som vill sprida materialet vidare?

Huvudregeln när det gäller att sprida material är den som finns i upphovsrättslagen enligt vilken spridningsrätten tillkommer upphovsmannen (läraren) om inte denna upplåt/överlåt den ekonomiska rätten. Den ideella rätten, att omnämnas som upphovsman, kvarstår dock alltid.

Den enskilde läraren har möjlighet att i den aktuella undervisningssituationen tillåta inspelning. Läraren beslutar om formerna för sådan inspelning. En föreläsning kan utgöra ett upphovsrättsligt verk till vilket upphovsmannen (läraren) innehar såväl den ekonomiska som ideella rätten. Läraren har också ansvar att efterfråga samtycke från samtliga deltagare att det går bra att inspelning sker. Läraren ska informera övriga deltagande studenter om hur de kan ställa frågor och interagera i undervisningen på ett sådant sätt att deras personuppgifter inte behandlas av den inspelande studenten.

Exempelvis genom att kunna ställa anonyma frågor.

Notera att ljudklipp är en personuppgift, om det går att härleda rösten till en person. Kan anonymitet inte garanteras (exempelvis för student med skyddad identitet vars identitet inte får röjas) ska aldrig inspelning tillåtas av undervisande lärare. Studenten har skyldighet att berätta för kursledaren om de har skyddad identitet.

Läraren ska vara tydlig vid varje kursstart med att informera om att det inte är tillåtet för studenter att ta bild och-ljudupptagning, om inte medgivande till sådan upptagning godkänns av läraren vid det enskilda undervisningstillfället. Läraren ska vidare informera studenterna att otillåten bild och-ljudupptagning kan betraktas som en överträdelse av bland annat upphovsrätten, dataskyddsförordningen, offentlighets- och sekretesslag med flera.

Kom ihåg att undantag alltid bör ges för studenter med särskilda behov.